

Foto uit het verleden

Gradje van de Wiel

Hij kijkt ons recht in de ogen. Strak, een beetje melancholisch is zijn blik. Zijn haren met een scheiding rechts, netjes over het hoofd gekamd. Opvallend zijn de vrij grote afstaande oren. Hij draagt een wit hemd met een kraag waar de geknootte donkere das overheen gaat. Verder een donker colbert. Hij staat keurig op de foto, evenals op andere foto's die ik van hem van ken. Mijn overgrootvader in de vaderlijn van mijn moeder. Geboren in Geldrop, Gradje van de Wiel. Nooit heb ik iemand over hem horen vertellen. Hij was al negen jaar overleden voordat mijn moeder geboren werd. Nu ik een tijdje naar zijn foto kijk, ben ik benieuwd wat het voor man was.

Gradje, zoals hij volgens mijn vader wordt genoemd, wordt twee dagen voor kerstmis 1862 in Geldrop geboren. Hij is het tweede kind in het arbeidersgezin van Antonie van de Wiel en Catharina van der Heijden. Voluit wordt hij aangegeven als Gerardus Antonie, vernoemd naar zijn grootvader en vader. Zijn broertje, ook Gerardus, is acht maanden eerder al overleden. Na Gradje volgen nog drie broers en vier zussen, waarvan twee broertjes en twee zusjes heel jong sterven. Welke invloed zal dat op kleine Gradje gehad hebben?

Gradje wordt in 1882 uitgeloot voor de Nationale Militie, dus hij hoefde niet in dienst. Op zijn drieëntwintigste vertrekt hij naar Woensel, een dorp aan de andere kant van Eindhoven. Hij gaat werken als bakkersknecht bij bakker Huggers. Bijna een jaar later gaat hij volgens het dienstbodenregister in april '87 als bakkersknecht werken en wonen in Stratum bij bakker Dekkers. In Stratum woont ook weefmeesterdochter Bella Dorn. Ze krijgen een relatie en in mei 1889, twee jaar nadat Gradje naar Stratum is gekomen, trouwen ze. Volgens het bevolkingsregister van Stratum gaan ze wonen in het huis D123. Hij is dan bakker van beroep. Gradje wordt vader van

zeven zonen en vier dochters. Het jongste zontje overlijdt al na zeven maanden. Er is overigens nog een mooie foto van het gezin.

In het Stratumse register van patentschuldigen, (beroepsbelasting) van '93-'94 staat dat G.A. van de Wiel "brood en beschuitbakker" en "winkelier" is. Volgens familieoverlevering had Gradje echter veel last van astma. Dat is een beroepsziekte bij bakkers, veroorzaakt door bloem. Wellicht dat hij daarom stopt als bakker. In 1903 wordt als beroep in het geboorteregister "fabrieksarbeider" genoteerd. Later is in het bevolkingsregister "houtstapelaar" te lezen.

In 1898 erven Gradje, zijn broer en twee zussen het huis van hun vader Antonie. Ze verkopen het voor 1480 gulden. Het geld zal erg welkom zijn geweest in het grote gezin.

Donderdag 21 mei 1903 wint Gradje het koningsschieten van handboogschutterij "De Vriendschap" in Stratum. Daar is hij lid van. Er is een foto uit 1904 van de vereniging waar hij op staat en ook een krantenbericht over zijn 25 jarig jubileum in 1914.

Toen Gradje overleed in augustus 1922 woonde hij met zijn Bella in de Havenstraat no. 7 in Eindhoven. Hij was pas negenenvijftig jaar.